

บทที่ 6

บทสรุป

6.1 สรุปผลการศึกษา

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่มีความสำคัญปัญหาหนึ่งในบรรดาปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมโดยก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของเมือง ตลอดจนชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งมีผลต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเมือง และยังมีผลกระทบต่อจิตใจของประชาชนอันก่อให้เกิดความไม่สงบสุข ขาดความปลอดภัยในการดำรงชีวิต เรียกได้ว่าเป็นการบั่นทอนต่อการพัฒนาเมือง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาลักษณะสภาพแวดล้อม และรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมของเมืองกับรูปแบบการเกิดคดีอาชญากรรม ปัจจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การใช้ที่ดิน โครงข่ายคมนาคม ไฟสาธารณะ และการป้องกันอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นบริการทางด้านสาธารณูปการของเมือง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางป้องกันปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

สำหรับประเภทคดีอาชญากรรมในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คดีลักทรัพย์ คดีวิ่งราวทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ เนื่องจากเป็นคดีที่ประกอบด้วยผู้กระทำความผิด เป้าหมาย และสถานที่ประกอบคดีที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของเมืองหรือเกิดขึ้นได้เนื่องจากอาศัยความบกพร่องของสภาพแวดล้อมของเมือง โดยทำการศึกษาคดีที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2543 – 2548

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแสดงผลข้อมูลนั้น ได้ใช้วิธีการพรรณนา อธิบาย อภิปราย รวมทั้งการนำสถิติวิเคราะห์ และเทคนิคทางภูมิศาสตร์ เข้ามาประมวลผลร่วมกันในการอธิบาย ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมของเทศบาลนครเชียงใหม่

เทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่และภูมิภาค จึงมีผู้คนจำนวนมากที่เข้ามาในพื้นที่ด้วยวัตถุประสงค์แตกต่างกัน โดยในช่วงปี พ.ศ.2543 – 2548 พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากเกษตรกรรมและที่โล่งเป็นที่พักอาศัย และพาณิชยกรรมมากที่สุด สามารถแบ่งสภาพแวดล้อมของเทศบาลนครเชียงใหม่ออกเป็นเขตเมืองชั้นนอกและเขตเมืองชั้นใน โดยมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

เขตเมืองชั้นใน ครอบคลุมพื้นที่บริเวณคูเมืองเชียงใหม่และย่านการค้าทางด้านตะวันออกของคูเมืองเชียงใหม่ การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัย โดยมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินไปเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมมากที่สุด การจัดเส้นทางคมนาคมโดยมากในพื้นที่เป็นแบบตาราง มีระดับความหนาแน่นของประชากรมากถึงมากที่สุด กลุ่มสังคมที่พบมาก คือ กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มบุคคลต่างด้าว และกลุ่มชาวเขา

สำหรับพื้นที่ในเขตเมืองชั้นนอก เป็นพื้นที่ที่ถัดจากเขตคูเมืองออกไป การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัยและพาณิชยกรรม และมีพื้นที่สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตตำบลสุเทพ คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากเกษตรกรรมและที่โล่งเป็นที่พักอาศัยมากที่สุด การจัดเส้นทางคมนาคมส่วนมากในพื้นที่นี้เป็นแบบถนนรัศมีและถนนวงแหวน มีระดับความหนาแน่นของประชากรน้อยกว่าพื้นที่เขตเมืองชั้นใน กลุ่มสังคมที่พบมากบริเวณนี้เป็นกลุ่มวัยรุ่นซึ่งมีการเกาะกลุ่มกันมากบริเวณตำบลสุเทพและตำบลช้างเผือก

ส่วนการให้บริการสาธารณูปโภคของเมือง ทางด้านการให้แสงสว่างบริเวณพื้นที่สาธารณะมีลักษณะเหมือนกันทั้งพื้นที่ในเขตเมืองชั้นในและเขตเมืองชั้นนอก กล่าวคือ ไฟสาธารณะมีความถี่มากบริเวณถนนสายหลักของเมือง และถนนที่เชื่อมต่อระหว่างตัวเมืองเชียงใหม่กับพื้นที่ต่างอำเภอ และตามถนนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ย่านการค้าไนท์บาซาร์ โดยตำแหน่งไฟสาธารณะแต่ละต้นห่างกัน 20 - 40 เมตรส่วนบริเวณถนนชอยภายในพื้นที่มีความถี่น้อยกว่า โดยตำแหน่งไฟสาธารณะแต่ละต้นห่างกัน 40 - 80 เมตร

และการให้บริการทางด้านสาธารณูปการเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม พบว่า มีสถานีตำรวจในพื้นที่ 4 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่ สถานีตำรวจภูธรตำบลช้างเผือก สถานีตำรวจภูธรตำบลภูพิงคราชนิเวศน์ และสถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ปิง โดยสถานีตำรวจแต่ละแห่งตั้งอยู่ห่างกันประมาณ 24 - 45 เมตร มีตู้ยามทั้งหมด 13 แห่ง และจุดตรวจตู้แดงจำนวน 209 จุด สำหรับเส้นทางสายตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจเมื่อดูในภาพรวมทั้งเขตเทศบาลแล้วพบว่ามีการกระจายครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ย่านการค้าไนท์บาซาร์ โดยจัดให้เป็นบริเวณเขตปลอดอาชญากรรมไนท์บาซาร์ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่สายตรวจเดินเท้าลาดตระเวนในพื้นที่บริเวณนี้

2. รูปแบบการเกิดอาชญากรรมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ในช่วงปี พ.ศ.2543 - 2548 เทศบาลนครเชียงใหม่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นทั้งหมดจำนวน 5,037 คดี โดยเฉลี่ยมีคดีเกิดขึ้นปีละ 840 คดี มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง พื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมมาก ได้แก่ พื้นที่ของตำบลสุเทพ ตำบลช้างคลาน และตำบลช้างเผือก พื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมปานกลาง ได้แก่ ตำบลช้างม้อย ตำบลพระสิงห์ ตำบลศรีภูมิ และตำบลวัดเกต ส่วน

พื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมต่ำ ได้แก่ พื้นที่ของตำบลฟ้าฮ่าม ตำบลหนองป่าครั่ง ตำบลป่าแดด ตำบลท่าศาลา ตำบลหนองหอย ตำบลป่าตัน และตำบลหายยา

ในด้านการกระจายตัวของอาชญากรรม เมื่อใช้วิธีวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างค่าเฉลี่ยกับความแปรปรวน (Variance-Mean Ratio) วัตถุประสงค์ของการกระจายตัวของคดี พบว่า การกระจายตัวของอาชญากรรมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในทุก ๆ ปีมีลักษณะการกระจายตัวเป็นแบบเกาะกลุ่ม แต่มีแนวโน้มกระจายออกจากกันมากขึ้นในทุก ๆ ปี โดยสถานที่เกิดเหตุกระจายออกไปมากขึ้นตามถนนสายหลัก ส่วนความหนาแน่นของคดีอาชญากรรม พบว่า มีความหนาแน่นของคดีโดยรวม เท่ากับ 125 คดีต่อตารางกิโลเมตร

โดยสรุปแล้วสามารถกล่าวได้ว่า ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ คดีอาชญากรรมมีการเกาะกลุ่มกันมากและมีความหนาแน่นต่อพื้นที่สูงในพื้นที่บริเวณใจกลางเมือง และการเกาะกลุ่มและความหนาแน่นของคดีจะลดลงเมื่อห่างจากพื้นที่ใจกลางเมืองออกไป ซึ่งพื้นที่ที่มีการเกาะกลุ่มกันของคดีสังเกตได้ชัดเจน 3 บริเวณ ได้แก่ พื้นที่บริเวณทางด้านตะวันออกของคูเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่ประตูท่าแพครอบคลุมไปจนถึงพื้นที่บริเวณตลาดวโรรส พื้นที่ที่ตั้งอยู่ทางด้านเหนือของคูเมืองเชียงใหม่ บริเวณพื้นที่ตามแนวถนนช้างเผือก และพื้นที่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของคูเมือง ตั้งแต่บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว ครอบคลุมไปจนถึงพื้นที่บริเวณถนนคลองชลประทาน ซึ่งการศึกษานี้ไม่สามารถกล่าวได้ว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นในพื้นที่เขตเมืองชั้นในหรือเขตเมืองชั้นนอกมากกว่ากัน เนื่องจากเทศบาลนครเชียงใหม่มีลักษณะความเป็นเมืองค่อนข้างสูงทั่วทั้งพื้นที่ แต่สามารถกล่าวได้ว่าคดีอาชญากรรมมีการกระจายตัวออกไปตามถนนสายหลัก และมีเกาะกลุ่มกันมาก โดยเฉพาะถนนที่เป็นรัศมีที่เชื่อมระหว่างตัวเมืองเชียงใหม่กับต่างอำเภอ

เมื่อพิจารณารายประเภทคดี คดีที่มีจำนวนมาก และมีแนวโน้มของการเกิดคดีเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี ได้แก่ คดีลักทรัพย์ และคดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์ ส่วนคดีชิงทรัพย์ โจรกรรมรถยนต์ และชิงทรัพย์มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นน้อย และค่อนข้างคงที่ในแต่ละปี สำหรับคดีปล้นทรัพย์ มีจำนวนคดีน้อยที่สุด แต่แนวโน้มการเกิดคดีเพิ่มสูงขึ้น สำหรับลักษณะการกระจายตัวของคดี มีลักษณะการกระจายตัวเป็นแบบเกาะกลุ่มในบริเวณใจกลางเมืองแล้วลดลงไปตามระยะทางที่เพิ่มขึ้น ยกเว้นคดีปล้นทรัพย์เพียงคดีเดียวที่มีรูปแบบการกระจายตัวเป็นแบบไม่แน่นอน เนื่องจากเป็นคดีที่เกิดขึ้นน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี โดยมีตำแหน่งสถานที่เกิดเหตุกระจายตัวอยู่ตามสถานที่สำคัญทั่วไปของเมือง

เมื่อพิจารณาตามช่วงวัน พบว่า จำนวนคดีอาชญากรรมมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยระหว่างช่วงเวลากลางวันและกลางคืน แต่เมื่อพิจารณาการเกิดคดีอาชญากรรมตามช่วงเวลา พบว่า เวลาที่เกิดอาชญากรรมมากที่สุด คือ เวลา 18.01 - 24.00 น. มีคดีเกิดขึ้นร้อยละ 48 ของจำนวนคดีทั้งหมดที่เกิดขึ้น โดยมีคดีลักทรัพย์ และคดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์เกิดขึ้นมากที่สุด

รองลงมาเป็นเวลา 12.01 – 18.00 น. มีคติลักษณ์ คติโจรกรรมรถจักรยานยนต์ และคติวิ่งราวทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด และเวลา 06.01 – 12.00 น. มีคติลักษณ์ คติโจรกรรมรถจักรยานยนต์ และคติวิ่งราวทรัพย์เกิดขึ้นมากที่สุด ส่วนในเวลา 00.01 – 06.00 น.แทบจะไม่มีคติอาชญากรรมเกิดขึ้นเลย โดยพบเพียงร้อยละ 5 ของจำนวนคติอาชญากรรมทั้งหมด คติที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ คติโจรกรรมรถจักรยานยนต์ และคติลักษณ์ สำหรับคติโจรกรรมรถยนต์ พบว่า เกิดขึ้นในช่วงเวลา 18.01 – 24.00 น. มากกว่าในเวลาอื่น ๆ

คติอาชญากรรมเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรมมากที่สุด โดยมีจำนวน 367 คติต่อตารางกิโลเมตร รองลงมา ได้แก่ การใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม สถาบันศาสนานันทนาการ สถาบันการศึกษา สถาบันราชการ และที่พักอาศัย ตามลำดับ โดยทุกประเภทคติเกิดขึ้นในพื้นที่พาณิชย์กรรมมากที่สุด ยกเว้นคติวิ่งราวทรัพย์เกิดมากในการใช้ที่ดินประเภทสถาบันศาสนามากที่สุด และคติปล้นทรัพย์เกิดขึ้นในการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมมากที่สุด

สำหรับพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมซ้ำซาก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า และตลาดสด พื้นที่สถาบันราชการ พื้นที่สถาบันการศึกษา และพื้นที่นันทนาการ ซึ่งล้วนแล้วเป็นพื้นที่ที่มีประชาชนจำนวนมากเข้ามาทำกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น ทำงาน ชื้อของ พักผ่อน ท่องเที่ยว เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมของเมืองกับรูปแบบการเกิดอาชญากรรม

การศึกษาในส่วนนี้ได้ทำการเลือกพื้นที่ที่มีคติอาชญากรรมเกิดขึ้นมาก ซึ่งเป็นคติที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมของเมืองมาทำการศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้น โดยพบว่าในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีพื้นที่ที่มีคติเกาะกลุ่มกัน จำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ย่านถนนห้วยแก้ว ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่บริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลสาขากาดสวนแก้ว ไปจนถึงบริเวณถนนคลองชลประทาน พื้นที่ย่านถนนช้างเผือก ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่บริเวณที่พักอาศัยย่านสันติธรรมไปจนถึงบริเวณถนนชูปเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่ – ลำปาง และพื้นที่ย่านถนนท่าแพครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ลานอเนกประสงค์ประตูท่าแพครอบคลุมไปจนถึงพื้นที่บริเวณย่านตลาดวโรรส โดยรูปแบบการเกิดอาชญากรรมของพื้นที่ทั้งสามมีลักษณะเหมือนกัน คือ เป็นพื้นที่ที่มีคติลักษณ์และคติโจรกรรมรถจักรยานยนต์เกิดขึ้นมากที่สุด และเกิดในช่วงเวลา 18.01 – 24.00 น. มากที่สุด

เมื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ทั้งสามบริเวณดังกล่าว ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมของเมืองมีความสัมพันธ์กับช่องโอกาสในการตัดสินใจก่อคติอาชญากรรม โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1.) การใช้ที่ดิน

พื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดคดีอาชญากรรมมาก ได้แก่ พื้นที่ที่มีการเกาะกลุ่มกันของที่พักอาศัยชั่วคราว และสถานบันเทิง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินปะปนกัน โดยพื้นที่ทั้งสามมีลักษณะการใช้ที่ดินที่เหมือนกัน คือ มีที่พักอาศัยของผู้มีรายได้ระดับต่าง ๆ กันตั้งอยู่ปะปนกัน และมีสถานบันเทิงตั้งอยู่ในย่านที่พักอาศัย จึงทำให้เกิดความแตกต่างของสภาพแวดล้อมที่ติดกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งความแตกต่างนั้นอาจทำให้เกิดแรงจูงใจในการก่อคดี เพราะต้องการความเท่าเทียมกันทางสังคม นอกจากนี้ลักษณะการใช้ที่ดินดังกล่าวยังทำให้การตรวจตราควบคุมพื้นที่ทำได้ยาก เนื่องจากผู้ที่เข้ามาในพื้นที่มีหลายจุดมุ่งหมายจึงไม่สามารถคาดเดาได้ว่าใครเข้ามาเพื่อทำอะไรในพื้นที่

2.) โครงข่ายคมนาคม

โครงข่ายคมนาคมที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดคดีอาชญากรรม คือ โครงข่ายคมนาคมที่ควบคุมการเข้า-ออกได้ยาก เนื่องจากเป็นบริเวณที่สามารถเข้าและออกจากพื้นที่ได้หลายทาง จึงทำให้อาชญากรมีทางเลือกหรือเส้นทางในการหลบหนีจำนวนมาก และการติดตามการหลบหนีทำได้ยากขึ้น จึงเป็นช่องทางให้สามารถประกอบคดีอาชญากรรมได้ง่าย ซึ่งโครงข่ายคมนาคมดังกล่าวในพื้นที่ทั้งสามมีลักษณะโครงข่ายที่เป็นตารางทั้งที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบ โดยมีลักษณะเป็นถนนซอยจำนวนมากเชื่อมต่อเข้ากับถนนสายหลักของพื้นที่

3.) ไฟสาธารณะ

แสงสว่างเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดคดีอาชญากรรมมาก เมื่อพิจารณาเฉพาะคดีที่เกิดขึ้นในช่วงเวลากลางคืน (18.01 – 06.00 น.) ของพื้นที่ทั้งสาม พบว่า บริเวณถนนที่มีความสว่างน้อยเป็นพื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากที่สุด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีตำแหน่งไฟสาธารณะแต่ละต้นห่างกัน 40 – 80 เมตร ซึ่งแต่ละต้นมีระยะการส่องสว่างเพียง 4 – 5 เมตร จึงทำให้เป็นถนนที่มืด ซึ่งความมืดของพื้นที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจให้ประกอบอาชญากรรมได้ง่ายขึ้น เนื่องจากความสามารถในการพบเห็น จุดจำต่าห็นรูปพรรณ และพฤติกรรมของอาชญากรทำได้ยาก

4.) การป้องกันอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

พื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมมากเป็นพื้นที่ที่ขาดอำนาจการตรวจตราดูแล หรือการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากผลการศึกษา พบว่า พื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมมากในพื้นที่ทั้งสามเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างจากสถานีตำรวจ มากกว่า 1,000 เมตร พื้นที่ที่อยู่ห่างจากตู้ยาม มากกว่า 500 เมตร และพื้นที่ที่ไม่มีจุดตรวจจุดดูแลและเส้นทางสายตรวจในพื้นที่ โดยมีเพียงบริเวณริมถนนสายหลักที่อยู่ล้อมรอบพื้นที่

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้มีทั้งส่วนที่สอดคล้อง ส่วนที่ขัดแย้ง และส่วนที่ค้นพบนอกเหนือจากการศึกษาต่าง ๆ ที่ผ่านมา ได้แก่ ลักษณะการกระจายตัวเชิงพื้นที่ของคดีอาชญากรรม เมื่อแสดงตำแหน่งการเกิดคดีอาชญากรรมลงบนแผนที่ พบว่า ลักษณะของการเกิดคดีอาชญากรรมจะไม่กระจายตัวอย่างสม่ำเสมอ แต่จะกระจุกตัวอยู่ในบางบริเวณ โดยกระจุกตัวในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของเมือง โดยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีการเกาะกลุ่มกันหนาแน่นบริเวณใจกลางเมืองแล้วค่อย ๆ ลดจำนวนลงเมื่อห่างจากศูนย์กลางเมืองออกไป ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของญาณพล ยั่งยืน (2525) ภูหัสสพาร์ อินทรทอง (2535) และชนะทิศ แก้วอัมพร (2538)

และเมื่อวัดการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมด้วยวิธีวิเคราะห์อัตราส่วนระหว่างค่าเฉลี่ยกับความแปรปรวน พบว่า อาชญากรรมมีลักษณะการกระจายตัวเป็นแบบเกาะกลุ่ม เช่นเดียวกับการศึกษาของวรยา ไทพานิชย์ (2543) ที่วัดการกระจายตัวของคดีด้วยวิธีการหาระยะทางโดยเฉลี่ยของจุดแต่ละจุดจากจุดอื่นข้างเคียง แต่ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การกระจายตัวของคดีอาชญากรรมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีแนวโน้มกระจายออกจากกันมากขึ้นในทุก ๆ ปี โดยสถานที่เกิดเหตุจะกระจายออกไปมากขึ้นตามถนนสายหลัก

ในด้านเวลาการเกิดอาชญากรรม พบว่า ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในเวลากลางวันและเวลากลางคืนมีจำนวนการเกิดคดีอาชญากรรมใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นช่วงเวลา พบว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นในเวลา 18.01 – 24.00 น. มากที่สุด ซึ่งตรงกับการศึกษาของจรัสดาว คงเมือง (2538) แต่เมื่อพิจารณารายประเภทคดี พบว่า คดีลักทรัพย์ คดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์ และคดีโจรกรรมรถยนต์เป็นคดีที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา 18.01 – 24.00 น. มากที่สุด ซึ่งมีความแตกต่างจากผลการศึกษาของวิชา จำปาวัลย์ (2540) ที่พบว่าคดีเหล่านั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลา 12.01 – 18.00 น. มากที่สุด และการศึกษาของไชยยุทธ ลียะวณิช (2548) ที่พบว่าคดีลักทรัพย์เป็นคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดในช่วงเวลา 06.01 – 18.00 น.

ส่วนลักษณะการเกิดอาชญากรรมตามพื้นที่เกิดเหตุ มีความแตกต่างจากการศึกษาอื่น ๆ ในด้านวิธีการหาพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมมากว่าเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินแบบใด เนื่องจากประเภทการใช้ที่ดินในแต่ละประเภทมีพื้นที่ไม่เท่ากัน จึงทำการปรับข้อมูลขนาดพื้นที่ของการใช้ที่ดินแต่ละประเภทให้เท่ากัน เพื่อหาความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตรของแต่ละประเภทการใช้ที่ดิน โดยพบว่าพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมมีความสัมพันธ์กับการเกิดคดีอาชญากรรมมากที่สุด ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ตรงกับการศึกษาของจรัสดาว คงเมือง (2538) ชนะทิศ แก้วอัมพร (2538) และไชยยุทธ ลียะวณิช (2548) แต่สิ่งที่มีความแตกต่างจาก

การศึกษาอื่น ๆ คือ การใช้ที่ดินประเภทที่พักอาศัยถึงแม้จะเป็นประเภทการใช้ที่ดินที่มีจำนวนคดีอาชญากรรมมาก แต่กลับมีความสัมพันธ์กับการเกิดคดีน้อย เนื่องจากเป็นประเภทการใช้ที่ดินที่มีมากที่สุด จึงพบการเกิดคดีได้ทั่วไปในพื้นที่

สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ที่ดินกับการเกิดคดีอาชญากรรม พบว่า ในเทศบาลนครเชียงใหม่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากในพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินปะปนกัน โดยเฉพาะบริเวณที่มีการเกาะกลุ่มกันของที่พักอาศัยชั่วคราว และสถานบันเทิง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของจรัสดาว คงเมือง (2538) และไชยยุทธ ลียะวณิช (2548) ที่พบว่ามีการกระจายตัวของคดีอาชญากรรมจำนวนมากในพื้นที่โดยรอบสถานบันเทิง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโครงข่ายคมนาคมกับการเกิดคดีอาชญากรรมก็พบว่ามีความสอดคล้องกับเอกรินทร์ ลิกขากุล (2546) คือ พื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากเป็นพื้นที่ที่ควบคุมการเข้า-ออกได้ยาก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีทางเข้า-ออกหลายแห่ง เท่ากับว่าขาดพื้นที่ป้องกันตนเองตามแนวคิดของ Newman (1972) กล่าวคือ พื้นที่ที่มีทางเข้า-ออกจำนวนมากไม่สามารถอยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลที่อยู่อาศัยได้ ซึ่งโครงข่ายคมนาคมที่ควบคุมการเข้า-ออกได้ยากมีลักษณะเป็นตารางทั้งที่เป็นระเบียบ เช่น บริเวณถนนนิมมานเหมินท์ และไม่เป็นระเบียบ เช่น บริเวณถนนลอยเคราะห์ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการศึกษาของ Hillier and Sahbaz (2005)

สิ่งที่ค้นพบนอกเหนือจากการศึกษาอื่น ๆ คือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไฟสาธารณะกับการเกิดคดีอาชญากรรม โดยได้ทำการซ้อนทับข้อมูลการเกิดคดีอาชญากรรมที่เกิดในเวลากลางคืนกับแผนที่แสดงระยะการส่องสว่างของไฟสาธารณะ ทำให้พบว่าคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากในบริเวณที่มีความสว่างน้อย ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาอื่น ๆ ที่ใช้เพียงสถิติการเกิดคดีอาชญากรรมตามช่วงเวลาในการให้เหตุผลว่าไฟสาธารณะเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้เกิดคดีอาชญากรรมจำนวนมาก

และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการซ้อนทับข้อมูลการเกิดอาชญากรรมตามรัศมีการให้บริการของสถานีตำรวจ และดูยาม ทำให้ได้ข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นในพื้นที่ที่อยู่ห่างจากรัศมีการให้บริการของสถานีตำรวจต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาทางด้านผังเมืองอื่น ๆ ส่วนใหญ่ทำการศึกษาในพื้นที่เขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจหนึ่ง ๆ เท่านั้นจึงไม่สามารถศึกษาในลักษณะนี้ได้

โดยสรุปแล้วผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของการเกิดอาชญากรรมของ Lynch (1937) ที่กล่าวว่า อาชญากรรมจะประกอบอาชญากรรมได้นั้นจะต้องอาศัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม และเปิดโอกาสให้ก่อคดีอาชญากรรมได้ง่าย

6.3 แนวทางป้องกันการเกิดอาชญากรรมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

การป้องกันการเกิดอาชญากรรม ย่อมต้องอาศัยการดำเนินการทางด้านกฎหมายในการควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชน และการดำเนินการด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอย่างเหมาะสมและพอเพียง ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำผลที่ได้มาทำการเสนอแนะแนวทางป้องกันการเกิดอาชญากรรมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยดำเนินการด้วยวิธีการแก้ไขปรับปรุง (Rehabilitation) เพื่อฟื้นฟูบูรณะเมืองในบริเวณพื้นที่ที่มีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมาก และความเหมาะสมทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ดังนี้

1. การวางแผนการใช้ที่ดิน ควบคุมการไม่ให้เกิดการใช้ที่ดินปะปนกัน ด้วยการจัดเขตพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนตามลักษณะการใช้ที่ดิน เช่น พื้นที่สำนักงานที่มีผู้ทำงานเฉพาะเวลากลางวัน พื้นที่ของสถานบันเทิง และสถานบริการที่เปิดในช่วงเวลากลางคืน ย่านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ในระดับต่าง ๆ กัน จะทำให้มีวัตถุประสงค์ในการใช้พื้นที่ที่แน่นอน และการตรวจตราดูแลพื้นที่ทำได้ง่าย เนื่องจากสภาพแวดล้อมของแต่ละประเภทการใช้ที่ดินมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

2. การกำหนดพื้นที่ที่ต้องควบคุมดูแลเป็นพิเศษ ได้แก่บริเวณที่มีการเกาะกลุ่มกันของที่พักอาศัยชั่วคราว และสถานบันเทิง โดยเฉพาะพื้นที่ในย่านถนนห้วยแก้ว ย่านถนนช้างเผือก และย่านถนนท่าแพ โดยมีแนวทางดังนี้

- ในย่านที่พักอาศัยชั่วคราวควรส่งเสริมให้ผู้อยู่อาศัยร่วมกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อม และส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เช่น จัดให้มีสนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความคุ้นเคยกันระหว่างผู้อยู่อาศัยซึ่งจะทำให้การสอดส่องดูแลเป็นไปได้ง่าย

- ในย่านสถานบันเทิงควรควบคุมให้สถานบริการเปิด-ปิดตามเวลาที่กฎหมายกำหนด และเพิ่มการกวดขันอย่างเข้มงวดทั้งในพื้นที่สถานบันเทิงและพื้นที่โดยรอบ

3. การวางแผนจัดการสัญจรในพื้นที่ที่ควบคุมการเข้า-ออกได้ยาก ด้วยการออกแบบหรือกำหนดให้แต่ละพื้นที่มีเส้นทางเข้า-ออกน้อยที่สุด หรือกำหนดให้เป็นเส้นทางสัญจรทางเดียว ซึ่งจะเป็นการจำกัดการเข้า-ออกพื้นที่ ส่งผลต่อการควบคุมพื้นที่ซึ่งจะทำได้ง่ายขึ้น

4. การพัฒนาสาธารณูปโภค ด้านการให้แสงสว่างบริเวณท้องถนน ด้วยการติดตั้งไฟสาธารณะให้ทั่วทั้งพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดินปะปนกันของที่พักอาศัยระดับต่าง ๆ และสถานบันเทิง ซึ่งไฟสาธารณะแต่ละต้นไม่ควรห่างกันเกิน 40 เมตร เพราะจะทำให้พื้นที่บริเวณถนนมีความสว่างอย่างต่อเนื่อง การประกอบอาชญากรรมทำได้ยากขึ้น และยังเพิ่มอำนาจสอดส่องตรวจตราของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้การดูแลพื้นที่ทำได้ง่ายขึ้น

5. การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขการ ถ้าเป็นไปได้ควรกำหนดให้มีสถานีตำรวจทุก ๆ 2 กิโลเมตร หรือมีตู้ยามทุก ๆ 1 กิโลเมตร แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและงบประมาณ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการวางแผนการติดตั้งจุดตรวจตู้แดง และเส้นทางสายตรวจ ซึ่งควรกำหนดให้ผ่านเข้าไปในพื้นที่ชุมชนด้วย นอกเหนือจากบริเวณถนนสายหลัก หรือติดตั้งบริเวณทางเข้า-ออกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ควบคุมการเข้า-ออกได้ยาก โดยช่วงเวลาที่ต้องตรวจตรามาก คือ เวลา 18.01 – 24.00 น.

6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการศึกษารั้งต่อไป ประการ ซึ่งยังไม่ได้ทำการศึกษารั้ง จึงเสนอแนะแนวทางสำหรับการศึกษารั้งต่อไป เพื่อให้ผลการศึกษา มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้

1. ศึกษาในกลุ่มประเภทคดีอื่น ๆ เช่น กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ หรือกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาครั้งนี้
2. ศึกษาในลักษณะนี้กับพื้นที่ของเมืองอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. นำผลที่ได้ไปทำการศึกษารั้งในรายละเอียดในด้านการออกแบบชุมชนเมือง เพื่อออกแบบสภาพแวดล้อมของเมืองที่ช่วยลดการเกิดอาชญากรรม เช่น การจัดกลุ่มอาคาร ลักษณะของรั้วประเภทของต้นไม้ที่ควรปลูกในพื้นที่
4. ศึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขาวิชาเช่น สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เพราะอาชญากรรมไม่ได้เกิดขึ้นจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เกิดจากหลายสาเหตุประกอบกัน ซึ่งจะทำให้การศึกษามีความสมบูรณ์มากขึ้น